

Kája Saudek a místo ještě více spjaté se známkami

V prosincové Filatelii jsem psal o nové známce s obrázkem komiksové hrdinky Muriel a neradostným osudu jejího tvůrce Káji Saudka. Zmínil jsem přitom, že místo, kde prožil dětství a kus mládí, je spjato hned se čtyřmi osobnostmi spojenými s naším oborem – filatelii. V ulici Nad cementárnou v Praze-Podolí v těsném sousedství postupně žili František Langer, autor Filatelistických povídek, Kája Saudek, jehož Muriel právě vyšla na poštovní známce, a pak manželé Olga a Josef Vyleťalovi, jejichž díla vyšla na známkách a FDC v letech 2011 a 2020.

František Langer, lékař, voják a spisovatel (v roce 2025 uplyne 60 let od jeho úmrtí, což je příležitost, aby byl za své zásluhy o náš obor připomenut poštovní známkou).

Kája Saudek a známka Muriel

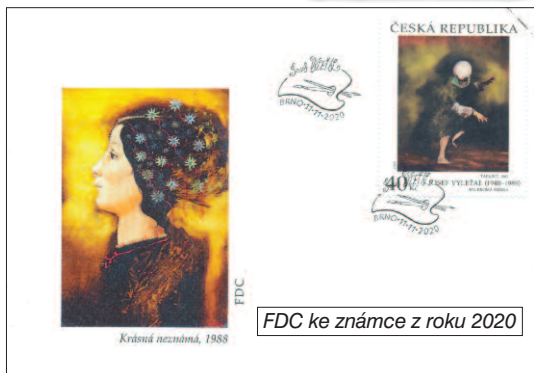
Josef Vyleťal

Na známce z roku 2011 je nejslavnější český filmový plakát autorky Olgy Poláčkové Vyleťalové z roku 1970; kresebnou výzdobu FDC tvoří plakát jejího manžela Josefa Vyleťala k filmu Ptáci.

Olga Poláčková Vyleťalová

FDC ke známce z roku 2020

Když jsem pak článek poslal Olze Vyleťalové, upozornila mě, že osobností spojených se známkami tu v sousedství žilo ještě víc! Vedle vily, kde bydleli Saudkovi, žila rodina Petra Ginzze, jehož kresba Měsíční krajina vyšla na aršíku v roce 2005 (Pof. 422).

Paní Olga se do ulice Nad cementárnou nastěhovala se svou rodinou jako malá až koncem 40. let, a tak mi nemohla říci, kdy se sem Ginzovi nastěhovali (bylo to ale až po válce). Pamatovala si však, že napřed bydleli v nájemním bytě ve vile vedle Saudků, a po čase se přestěhovali o kousek dál, na protější stranu ulice, přesně proti vchodu do vily Františka Langerů, kde bydlela ona. Petrova sestra Eva brzy odešla do Izraele a odtud se zasloužila o vydání jeho deníků.

Pamětní kostka – kámen zmizelých – upomínající Petra Ginzze se nachází v chodníku před domem ve Stárkově ulici č. 4 v Praze-Těšnově (vlastně za rohem od redakce Filatelie). Zde žil, odtud odešel do transportu a sem se po osvobození k mamince vrátili jeho tatínek a sestra. Petra a celou tatínkovu rodinu však nacisté zavraždili.

Petr pocházel ze smíšeného manželství, jeho tatínek byl žid. Ve 14 letech byl odvezen do Terezína a o dva roky později zavražděn.

Kopii Petrovy kresby v roce 2003 vzal s sebou do vesmíru první izraelský kosmonaut Ilan Ramon. Jeho maminka přežila věznění v koncentračním táboře, a tak chtěl symbolicky připomenout hroznou dobu holokaustu. Jeho let ale skončil tragicky – při návratu raketoplán explodoval a celá posádka zahynula...

Dům číslo 27, ve kterém bydlela rodina Petra Ginzze (dnes je už značně přestavěný). Vlevo je vidět kousek domu, ve kterém bydlel Kája Saudek s rodiči a bratrem.

V literatuře se uvádí, že několik měsíců po havárii raketoplánu se sestra Petra Ginzze do Izraele ozval člověk, který koupil dům v Praze 4 a našel v něm Petrovy deníky z doby před jeho deportací do Terezína. Nezkoumal jsem, jestli šlo o tento dům v ulici Nad cementárnou, ale myslím, že to tak asi bylo. Eva Ginzová je pak vydala knižně a postupně byly přeloženy do řady jazyků a vydány v mnoha zemích.

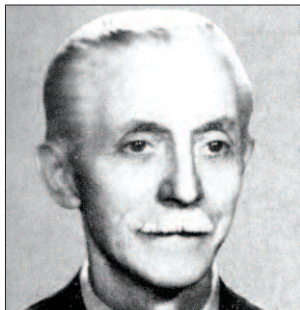

Dům číslo 10, ve kterém později bydleli rodiče Petra Ginze a současně i grafik a rytec Bedřich Fojtášek.

Druhým bydlíštěm rodiny Ginzových v ulici Nad cementárnou byl dům číslo 10, který měl vedle nich i dalšího obyvatele spojeného se známkami. Žil tu totiž rytec a grafik Bedřich Fojtášek, autor návrhu známky pro ghetto Terezín (to je zvláštní a dost neuvěřitelná náhoda, že ve stejném domě bydlela i rodina, která byla v Terezíně vězněna a nejspíš jí tedy chodily balíčky opatřené touto připouštěcí známkou).

Terezínská připouštěcí známka

Grafik a rytec Bedřich Fojtášek. Pracoval v tiskárně Národní banky, kde byla Terezínská balíková připouštěcí známka tištěna, a podílel se i na vzniku řady našich bankovek. Hezký článek o něm přinesla MR 5/04.

Olga Vyleťalová si na pana Fojtáška dobře pamatuje, vypadal vždycky elegantně, štíhlý, s knírkem, hezky oblečený jako z prvorepublikového filmu (zato jeho paní k němu prý moc nepasovala, vypadala jako kulička).

Takže těch osobností spjatých se známkami a filatelii na tomhle malém kousku podolské ulice bylo nakonec šest – a vlastně sedm (a možná ještě víc). Aby byl výčet úplný, poodejdeme pár kroků, které nás dělí od Podolského hřbitova, kde odpočívá Josef Vyleťal, a také slavný rytec našich známek Jaroslav Goldschmied.

Hrob malíře Josefa Vyleťala leží jen pár kroků od domu, v němž mnoho let žil a kde vytvořil díla, která pak vyšla na známce a dvou FDC.

Jaroslav Goldschmied u svého pantografu, na němž vytvořil mnoho ozdobných částí poštovních známek a bankovek (u většiny o tom možná už ani nevíme).

Hrob rytce Jaroslava Goldschmieda leží v ulici, v níž kdysi bydlel. Stávala na něm bílá mramorová soška, a když ji někdo ukradl, nahradil ji plastový andělíček, ale ani ten tu už není... O památku velkého rytce se rodina až dojemně stará – když jsem se tu zastavil po Vánocích, na chvojí ležela v celofánu zabalená lahvička Goldschmiedova oblíbeného Pitralonu po holení...

A když jsem už na Podolském hřbitůvku byl, obešel jsem jej kolem dokola a zjistil, že jsou tu pochováni i další osoby, které měly něco společného s naším oborem. K nejstarším patří hrob rodiny Ulrichových z

roku 1888, kdy zde byl pohřben zdejší dlouholetý starosta Josef Ulrich, a později i jeho potomek Karel Ulrich, c.k. poštovní pokladník a zjevně velmi zbožný katolík (jak svědčí výčet jeho titulů a zásluh), zesnulý čtvrt roku po vypuknutí Velké války.

Kolem Kavčích hor se rozkládá velký park, do nějž stojí za to zajet nebo zajít na procházku – je odtud krásný výhled na Prahu. Jestli se sem vypravíte, můžete navštívit i nenápadnou ulici Nad cementárnou, ležící v sousedství, o níž jsme si řekli řadu zajímavostí, a třeba i Podolský hřbitůvok, kde můžete zkusit najít hroby nejen těch tří jmenovaných, ale i dalších osobností se vztahem k poště, známčkám a filatelii, a postát pak chvilku u míst jejich posledního odpočinku... FB

